LÄRARHANDLEDNING

ÅK 1-3, 4-6

SKOLTRÄDGÅRDEN

Varför fick barnen lära sig odla i skolan?

Idag får man lära sig många saker i skolan. Matte, språk, musik, idrott och mycket mer. De ämnen som vi får lära oss kan kännas helt självklara. Men skolan har inte alltid sett likadan ut. Förr i tiden fick man lära sig andra saker än vad vi lär oss idag.

Skolplansch från Tumba bruksmuseum. Public domain. Bilden är beskuren.

En lektion från

SVERIGES HISTORIA

tumba
TUMBA BRUKSMUSEUM

LÄRARHANDLEDNING

KOPPLING TILL SKOLANS KURSPLAN

Lgr22 Centralt innehåll årskurs 1–3

Att leva tillsammans

- Skildringar av människors levnadsvillkor förr i tiden, till exempel i barnlitteratur, sånger och filmer. Minnen berättade av människor som lever nu.

Lgr22 Kriterier för bedömning årskurs 1–3

- Eleven samtalar om människors livsfrågor och levnadsvillkor samt om miljöfrågor och andra samhällsfrågor ur olika perspektiv.

Lgr22 Centralt innehåll årskurs 4–6

Folkökning, ändrade maktförhållanden och emigration, cirka 1800–1900

- Jordbrukets omvandling och den stora folkökningen samt översiktligt om den tidiga industrialiseringen i Sverige. Olika konsekvenser av detta för barns, kvinnors och mäns levnadsvillkor.

Lgr22 Betygskriterier årskurs 4–6

Eleven för resonemang om likheter och skillnader i människors levnadsvillkor under olika tidsperioder.

KOPPLING TILL GLOBALA MÅLEN

Mål 15: ekosystem och biologisk mångfald

Mål 15 handlar om att bevara skog, bekämpa ökenspridning och stoppa förlusten av den biologiska mångfalden.

LEKTIONEN

Syftet med lektionen är både att ge en inblick i hur det var att gå i skolan förr i tiden, samt att få eleverna att reflektera över sin egen skolgång. Skolträdgården är ett exempel på ett skolämne som både kan kännas främmande och förvånansvärt modernt på samma gång. Tanken att odla potatis för att få äta kan kännas gammalt, samtidigt som odling för den biologiska mångfalden är i högsta grad samtida.

Övning – Drömträdgården

Tidsåtgång: ca 30 minuter.

Övningens syfte är att eleverna själva ska få fundera på vilka händelser som kan bidra till en ökad eller minskad befolkning.

En lektion från

SVERIGES HISTORIA

tumba
TUMBA BRUKSMUSEUM

LÄRARHANDLEDNING

Syftet med övningen är att reflektera över vad en skolträdgård är och vad den är till för.

Genomförande: Ställ följande frågor till eleverna:
Om du skulle skapa en skolträdgård på din skola, hur skulle den se ut?
Skulle du odla potatis till skolmatsalen eller bara jordgubbar? Vill du kanske ha en bikupa?

Be eleverna rita en bild på sin drömträdgård och fylla den med allt som de tror behövs. De kan också beskriva den i text, antingen direkt i bilden eller på ett separat papper.

Övning – Intervju

Tidsåtgång: ca 30 min.

Syftet med övningen är att eleverna ska få fler perspektiv på hur det kan vara att gå i skolan.

Utförande: Här nedan finns en text som du kan kopiera och skriva ut åt eleverna. Gå igenom uppgiften tillsammans och bestäm när resultatet ska lämnas in.

Intervjua en äldre släkting

Nu har du fått läsa om ett ämne som inte längre finns kvar i skolan. Vad eleverna faktiskt tyckte om skolträdgården är inte så lätt att veta i efterhand. Ett bra sätt att få reda på hur det var förr i tiden är att fråga äldre personer om deras liv. Därför ska vi göra en intervju.

Intervjun ska handla om hur det var att gå i skolan. Försök ta reda på vad som om man gjorde någonting annorlunda förr, eller om det var likadant som nu!

Gör så här:
Hitta en person som är äldre än dig. Kanske en mormor eller en farfar?
Förbered några frågor på ett papper.
Sätt dig ner med den person du ska intervjua på en lugn plats.
Ställ en fråga i taget och lyssna på vad personen berättar.

Tips!
När du är klar med alla frågor kan det vara bra att skriva ner det du har hört. Så att du kommer ihåg det till senare. Det är lätt att man glömmer.

Exempel på frågor:

Hur gammal var du när du började/slutade skolan?
Vilket var ditt favoritämne?
Vilket ämne tyckte du inte om?
Fick du göra i något i skolan som jag inte får göra idag?

En lektion från

SVERIGES HISTORIA

tumba
TUMBA BRUKSMUSEUM

Källor

- Johansson, Ulla. 1987. *Att skolas för hemmet. Trädgårdsskötsel, slöjd, huslig ekonomi och nykterhetsundervisning i den svenska folkskolan 1842-1919 med exempel från Sköns församling*. Umeå universitet.
- Folkskolestadgan, 1842.